Agnès Martin-Lugand

Štěstí na dně silné kávy

motto román

Štěstí na dně silné kávy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Agnes Martin-Lugand
Štěstí na dně silné kávy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Agnès Martin-Lugand

Štěstí na dně silné kávy

Praha 2021

Přeložila Dana Melanová

Pro Guillauma, Simona-Anderawa
a Rémiho-Tariku,
opět…

Nakonec se každý staneme postavou vlastního příběhu.

Jacques Lacan, Spisy, díl 2.

Jeho plíce i srdce potřebovaly dýchat mořský vzduch.

Bernard Simiot, Pánové ze Saint-Malo

~ 1 ~

Třicátý první prosinec jako každý jiný. Orientační bod v roce. Večeře u Paula. Bude to skvělé, vkusné, veselé, vtipné, vytříbené, bez konfet a serpentýn. A jako obvykle nám hostitel nachystá překvapení. Vedle mě zval Paul na tradiční večeři osoby, které se navzájem neznaly a které i on sám znal jen povrchně. Lidé u něj společně strávili jediný večer a určitě se už nikdy neuvidí. Paula to bavilo, vyžíval se v tom. Pokaždé jsem si z něj utahovala, že tohle jednání se hodí k jeho povaze zastydlého puberťáka. Výhoda byla, že všechno trvalo jen několik hodin. Každý přišel s tím, s kým momentálně žil, přivedl, koho chtěl, nikdo neřešil společenskou příslušnost podle měšťáckých pravidel provinčního života. Lidé se seznamovali bez

postranních myšlenek a bez zvláštního očekávání. Všichni jsme věděli, že se už patrně nikdy neuvidíme, ledaže se náhodou potkáme někde ve městě během sobotního nakupování.

Výhodou večera, za který jsem byla moc vděčná, měla být přítomnost mé starší sestry Anny a jejího manžela Ludovika. Představila jsem jim Paula krátce po našem setkání a ti tři si hned padli do noty. Pro sestru a švagra to letos byla velká premiéra: netrávili silvestra na jihu, jak bylo jejich zvykem, ale hodlali nás poctít svou přítomností. Což mělo ovšem za následek, že moje hyperaktivní sestra, která se nikdy nezastavila a lítala jako motorová myš, zažívala stavy těžké úzkosti. Zavinila si to ovšem sama. Ludovic chtěl letos dovolenou, kdy by „nemusel nic dělat", neměl náladu provádět všechny činnosti, na které je Anna zapsala. Na podzim bouchl pěstí do stolu. Moji sestru sice stále miloval, ale přestávala ho bavit její neutuchající aktivita. Vyčerpávalo ho, jak neúčinně plýtvá energií. Bylo mu přes padesát, pětadvacet let žil v manželství a teď chtěl mít trochu klid. K mému velkému údivu sestra ani nemukla a nesnažila se vyjednávat.

Naprosto ji to ovšem rozhodilo a musela si najít nějakou náhradu. Letošní Vánoce byly hotovou přehlídkou tragikomických situací. Se vší energií se totiž vrhla do toho, co bylo dosud matčinou výsa-

dou, totiž do organizování velké rodinné vánoční hostiny. Za chvíli se ty dvě do sebe pustily jako trhovkyně a já jsem z opatrnosti zůstávala daleko od bitevního pole. Anna nám s pečlivostí a nasazením sobě vlastním připravila oslavu hodnou hollywoodského vánočního filmu. Annino krédo znělo: za každou cenu pořád něco dělat. Po Vánocích ovšem přešlapovala na místě. Jejich tři skoro dospělé děti zhltly vánočku, vybalily dárky a zmizely, aby neměly neustále za zadkem mámu. Anna se tedy hodlala vrhnout na Paulovu kuchyni, a on neřekl ne, aspoň nemusel nikoho najímat, aby se postaral o večeři. Tohle Paul zbožňoval: přijímat návštěvy, a přitom nic neorganizovat…

Měla bych být veselá a plná nadšení. Bylo to zvláštní, ale cítila jsem se úplně jinak. Spíš jsem měla chuť obléct si pyžamo, zavrtat se doma pod deku a nehnout se celý večer z gauče. V poslední době jsem často, dokonce hodně často, myslela na to, jak strašně rychle ubíhá čas. A na to, co všechno jsem v životě prošvihla a co se mi povedlo. Končil rok, v němž jsem oslavila čtyřicátiny, bilancovala jsem polovinu života. Tím by se ta moje podivná nálada dala vysvětlit. Také jsem poprvé porušila své zvyky v oblékání. Na silvestra jsem si dosud oblékala originální barevné šaty bohémského stylu, někdy jsem se také stylizovala do ženy vamp

z padesátých let, protože mě to bavilo. Dnes jsem se před odchodem naposledy podívala do zrcadla a napadlo mě jediné slovo: obskurní. Byla jsem od hlavy k patě v černém: Morticia Addamsová v kalhotách a s kaštanovými vlasy.

Podařilo se mi zaparkovat u věže *Jeanne-d´Arc*. Aspoň nebudu muset utíkat přes celý Rouen, abych se dostala k autu. Paul obýval sto padesát metrů čtverečních ve zrenovovaném podkroví činžovního domu v ulici *Jeanne-d´Arc*. Nikdy ho ani nenapadlo usadit se ve vlastním bytě, lpěl na svém „pařížanství". Uklidňovalo ho, že žije v činžáku a pouhé dvě ulice od nádraží. Choval se tak z principu, a to dost směšného. Každý, kdo ho znal, věděl, že se nikdy do Paříže nevrátí. Jeho byt byl nádherný a decentně zařízený. Paul měl silně vytříbený vkus pro krásné věci, umělecká díla a designový nábytek, ale nepřeháněl to, nebyl sběratel. Ovšem s několika výjimkami: sbíral ženy a auta. A také neustále doléval víno svým hostům.

Znamenité šampaňské teklo proudem, večeře byla naprosto vynikající. Paulův úlovek pro tento večer byl rozkošný, dívenka se sice trochu moc hihňala, ale já jsem ji omlouvala. Navíc už ji nikdy nikdo znovu neuvidí. Paul s ní stráví pár nocí, několikrát ji vezme na večeři a za několik týdnů nebo maximálně za několik měsíců uvolní místo

jiné. Ženy Paula velmi rychle omrzely. Celých skoro osmnáct let, co jsem ho znala, přecházel lehce a bez lítosti od jedné k druhé. Bylo mu devětačtyřicet a už to vypadalo dost zoufale. Varovala jsem ho, aby si dával pozor, že se z něj stává stárnoucí seladon. U něj to ovšem vyvolalo vždycky stejnou reakci: obrovský výbuch smíchu.

Jediným stinným bodem na hostině byl můj soused u stolu. Když jsem ho mezi dvacítkou hostů poznala, okamžitě jsem probodla pohledem svoji sestru. Určitě měla v tomhle senzačním pozvání prsty. Její falešně nevinný výraz moji intuici potvrdil. Musela jsem se ovládat, abych jí neskočila po krku. Bez váhání využila žolíka – možnost přivést s sebou někoho jako překvapení, kterou Paul svým hostům dopřával. Já jsem to nikdy neudělala. Anna se chopila příležitosti, ale na můj účet. Můj celibát ji trápil a pravidelně mi představovala „nápadníky". Tohle byl jeden Ludovikův kolega a znala jsem ho až moc dobře. Vídala jsem ho u nich na večeřích, připadal mi vždycky sympatický, dokonce měl i jisté kouzlo. Před dvěma lety jsem nakonec jeho nadbíhání podlehla. Ke své velké smůle! Byl to fajn kamarád, ale naprosto neschopný milenec. V soutěži absolutních amatérů v posteli by neměl konkurenci, každého soupeře by položil na lopatky. Moje

sestra nepochopila, proč jsem to s ním tak rázně skoncovala. Jasně jsem z výrazu toho trouby vyčetla, že mu Anna určitě poradila, aby to zkoušel dál. Že to není beznadějné. Pravidelně jsem se setkávala očima s Paulovým podezíravým pohledem. Určitě si všiml mého roztrpčeného výrazu a mně se podařilo naznačit mu nenápadným pohybem hlavy k sousedovi, oč jde. Málem se udusil svou svatojakubskou mušlí. Hned se ovšem vzpamatoval, věrný své roli dokonalého hostitele. Ale stejně mě pořád koutkem oka pozoroval.

Jak jsem předpověděla, Anna zaútočila na Paulovo menu. Když se podával další chod, kývla na mě, abych šla za ní. Skočila jsem po té příležitosti, abych si dala pauzu od pitomých lichotek a komplimentů toho imbecila, který zjevně nechápal vůbec, ale vůbec nic…

„Tak co, Reine?“ začala slaďounkým hlasem.

Chytila mě za paži a zasněně pohupovala hlavou.

„Jaké tak co?“ zabručela jsem.

Vymanila jsem se z jejího sevření a nalila si sklenici červeného vína. Vybodla jsem se na zákaz míchání alkoholu, potřebovala jsem zvednout náladu.

„Co si myslíš o mém překvápku?“

Obdařila jsem ji nevlídným pohledem.

„Jsi sama se sebou spokojená?“

Zatleskala, byla přesvědčená, že jsem nadšená.

„Málem mu spadla čelist, když ses objevila v tomhle outfitu. Netušila jsem, že máš kožené kalhoty… Je to krása! A uprostřed černé člověk vidí jenom tvé zelené oči…“

Nešťastně jsem na ni koukala.

„Okamžitě toho nech! Nikoho mi nedohazuj!“

Její výraz přešel z radostného očekávání do totálního zděšení.

„Proč? Nemáš snad radost, že ho zase vidíš?“

„A proč bych asi měla mít radost? Vzpomeň si, že už jsem s ním spala! Díky mockrát!“

Zaraženě se pustila do rovnání talířů a tvářila se uraženě.

„Ludovic mě varoval, že mi něco takového řekneš!“

Rozchechtala jsem se.

„Švagříčka prostě zbožňuju! Můžeme mluvit o něčem jiném?“

Anna si hluboce povzdychla jako nespokojená holčička, jejímuž rozmaru se nevyhovělo, a pokrčila rameny.

„Potřebuješ pomoct?“

„Ne,“ zavrčela sestra.

„Takže jsi mě zavolala do kuchyně, jen abys zjistila, jestli funguješ jako dohazovačka?“

Přestala se tvářit jako dotčená primadona a pobaveně se na mě podívala, takže jsem se zase rozchechtala. Byla k sežrání.

„Tomu nevěřím!“

Vrátila jsem se zase ke stolu potěšená vlídností své sestry, která by udělala cokoli, aby byl svět kolem ní šťastný. Její nálada byla tak nakažlivá, že se i můj soused ode mě dočkal nejkrásnějšího úsměvu.

23 hodin 54 minut. Nálada byla vlivem bublinek a přátelské konverzace stále veselejší. Pro společnou oslavu konce roku a příjemné chvíle nebylo nezbytně nutné, abychom se navzájem znali. Paul byl na takové kousky odborník. Nakonec jsem se dokázala dotěrného souseda zbavit. Kolem vládla uvolněná atmosféra, ale já jsem stejně každou chvíli bezděky kontrolovala mobil, jestli mi o sobě náhodou nedá vědět. I když jsme si slíbili, že se jeden druhému nebudeme ozývat. Byla jsem pevně odhodlaná slib dodržet, nechtěla jsem ho porušit. Trhla jsem sebou, když vylétla zátka šampaňského. Zvláštní, měla jsem dojem, že jsem dostatečně daleko od všeobecné euforie. Pozorovala jsem okolí a usmívala se jako smutný divák. To se mi vůbec nepodobalo.

~~~
~~~

Začalo odpočítávání: 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1… Všichni se zvedli od stolu. Dvojice se objímaly a líbaly. A můj soused, který evidentně trochu pomaleji chápal, se ke mně zase přiblížil. Potlačila jsem zoufalý povzdech a rozmrzele jsem se na něj usmála. Byl to dost ubohý úsměv.

„Krásný nový rok, Reine."

Naklonil se ke mně a políbil mě, přičemž mě začal nešetrně objímat kolem pasu. Ucítila jsem, jak mi v ruce náhle zavibroval telefon, a hbitě jsem se odtáhla.

„Promiň, musím odpovědět."

Nedala jsem mu čas, aby pronesl jediné slovo, a s mobilem v ruce jsem se vzdálila.

Byl to on. Myslel na mě. Nezapomněl, přestože jsme se vzájemně ujistili, že si na silvestra nebudeme volat. Moc dobře jsem si uvědomovala, že se skvěle baví a myslí na jiné věci. Ale zavolal! Znamená to, že mě ještě potřebuje, a to mě v hloubi duše zahřálo.

„Krásný nový rok, zlato."

Neslyšela jsem jeho odpověď, na opačné straně byl příliš velký hluk. Riskla jsem, že venku zmrznu, a vyšla na balkon.

„Slyšíš mě?" zeptala jsem se a zacpala si druhé ucho.

„Mami?"

„Ano, Noé, jsem tady."

„Krásný nový rok, mami."

Rychle jsem zamrkala, abych potlačila slzy dojetí.

„Díky… Máš se fajn?"

„Jo! Je to tady super."

Do ucha mi dolehlo echo jeho kámošů, kteří zpívali a pokřikovali.

„Užij si to, zítra si promluvíme. Budeš na sebe dávat pozor?"

„Jo jo!"

Dokázala jsem si ho představit, jak zvedá oči k nebi s neodolatelným úsměvem frajírka, kterého otravují mámina doporučení.

„Pusu, mami."

„Mám tě ráda…"

Zavěsil. Třela jsem si paže, abych se zahřála, a z kapsy saka jsem vytáhla krabičku cigaret. Zapálila jsem si jednu a s chutí ji vykouřila. I když jsem s ním mluvila jen chvilku, byla jsem šťastná. Teď už si večer můžu užít naplno.

„Krásný nový rok," šeptl mi do ucha Paul.

Objal mě kolem ramen a políbil mě do vlasů.

„Tobě taky," odpověděla jsem.

Uběhlo několik minut a my jsme se ani nepohnuli, neudělali jediné gesto, jen jsme pozorovali město pod námi – světla, klaksony, petardy, silvestrovský hluk, který doléhal až k nám.

„Dneska večer jsi duchem nepřítomná…," poznamenal. „Na co myslíš?"

„Na spoustu věcí a vlastně na nic…"

Nemohla jsem to vyjádřit líp. V poslední době jsem stále musela myslet na některá svá dřívější rozhodnutí a jejich důsledky. Hruď se mi přitom svírala. Zase ten mizerný čas, co tak rychle utíká. Někdy to dokonce bylo horší, to jsem skoro nemohla popadnout dech. Paul to věděl, vycítil to. Ale teď nebylo správné místo a už vůbec ne správná doba na to, abychom o tom mluvili. Přidala se k nám Anna, spiklenecky se na sebe s Paulem podívali. Místo přání mě jen políbila na tvář, polibek jsem jí oplatila.

„Dáš mi jednu?" šťouchla do mě loktem.

„První v roce?" odsekla jsem zlomyslně.

„Ale no tak!"

Zasmály jsme se a Anna si vytáhla z krabičky cigaretu. Role se obrátily. V pubertě jsem jí kradla cigára já, teď zase ona občas využívala zásob své mladší sestry. Na rozdíl ode mě nakonec poslechla tátu, který přestal kouřit a nabádal nás, abychom toho také nechaly. Já jsem odolávala jako poslední v rodině i přes tátovo obvyklé: „Mysli na svého syna, holčičko!"

„Mluvila jsi s Noémem?" zeptal se Paul.

Místo odpovědi jsem roztáhla tvář k úsměvu.

„Je mu fajn?“ zeptala se Anna neklidně jako starostlivá tetička.

Paul a já jsme potlačili úšklebek.

„Je mu sedmnáct a slaví s kamarády. Jak se asi podle tebe má?“

„Nechte toho a přestaňte si mě dobírat, nemůžu za to, že jsem strachy bez sebe, kdykoli někam vyrazí.“

A co já? Že by to se mnou nic nedělalo?

„Právě proto tě máme tak rádi!“ ujistila jsem ji.

„Hele, vy jste se tu udělali pro sebe?“ přerušil nás Ludovic, který se náhle objevil ve dveřích.

Vyprostila jsem se z Paulova objetí a vrhla se ke švagrovi, abych ho objala k novému roku.

„Reine, jestlipak víš, že ti sestra letos někoho najde? To je její jediné novoroční předsevzetí.“

Anna nám za zády vyprskla smíchy, Paul nezůstal pozadu.

„To nebude jednoduché! Zatím se jí to teda moc nevede!“

„Varoval jsem ji, ale jako bys ji neznal, když si něco vezme do hlavy!“

Taky jsem se zasmála a navázala: „Už mě donutila, abych se zapsala do fitka, to stačí!“

„To je teda fakt výkon!“ přidal se Paul.

„A co ty? Kdy přestaneš pořádat své pitomé večeře?“ rýpla jsem si do něj.

Se smíchem jsme se vrátili do pokoje k ostatním a večer mohl pokračovat dál stejným tempem.

Do svého cihlového domečku na rouenských výšinách jsem se dostala až po třetí hodině ráno. Když Noé odešel studovat, rozhodla jsem se, že i já dospěju, a pustila jsem se do velkého dobrodružství. Koupila jsem dům. Hodně jsem kvůli těm čtyřem stěnám, v nichž jsme si Noé a já vybudovali hnízdo, finančně vykrvácela. Podobal se nám: trochu netypický, ale žilo se nám v něm dobře, byl to náš domov.

Byla jsem strašně utahaná, sotva jsme stála na nohách a začínala mě pěkně bolet hlava. Od bolesti mi pomůže jedině spánek. Než jsem se svalila do postele, podívala jsem se k Noémovi do pokoje, jaký tam má čurbes. Před sestrou jsem před chvílí hrála suverénku, ale v hloubi duše jsem na tom byla jako ona. Nesnášela jsem, když nespal doma, špatně jsem se smiřovala s tím, že ho nemám nablízku, i když mu bylo sedmnáct a převyšoval mě skoro o dvě hlavy. Náš domek byl bez něj prázdný. Scházela mi jeho hlučnost, bouchání dveří, zvuk jeho kytary. A přesto jsem byla sama doma stále častěji. Bylo to normální. Logické. Noé rostl a dospíval, za pár měsíců odmaturuje a udělá si řidičák. Vzpomínala jsem si, že i já jsem v jeho věku měla

v hlavě jediné přání: vylétnout z domova, žít bez rodičů – které jsem přitom zbožňovala –, trávit čas s kamarády, cítit se svobodná. Noé právě procházel touhle etapou života a já jsem se snažila dát mu volnost, to byla moje role, i když ve mně narůstal pocit prázdnoty. Tohle znamená rodičovství… Nikdy jsem nechtěla být dotěrná matka kvočna, která svého syna dusí neustálou péčí. Přitom by se takový postoj u mě dal omluvit, vždyť jsem syna vychovávala sama. Noé by ovšem nesnesl, abych ho příliš omezovala. A tak jsem mu raději poskytla svobodu, měla v něj důvěru a hlavně jsem se chovala jako šťastný člověk. Díky tomuto postoji jsme si byli stále blízcí navzdory nelítostně ubíhajícím letům.

Druhý den ráno jsem se probudila příliš brzy. Vždycky to bylo stejné: nedokázala jsem spát déle, když nebyl Noé doma. Všechny mé smysly byly v pohotovosti. Vysmívala jsem se sama sobě, když jsem polykala doliprane a připravovala si kávu. Dojedla jsem nevalnou snídani a zavolala rodičům, byl to tradiční novoroční rozhovor. Zatímco jsem jim vyprávěla, jaké to včera večer bylo, přišla mi esemeska od Noéma. Prosil mě, abych pro něj přijela.

~~~
~~~

Sotva jsem zaparkovala auto před domem, v němž strávil silvestr, objevili se ve dveřích čtyři puberťáci v nepříliš svěžím stavu. Určitě toho moc nenaspali, jestli vůbec zamhouřili oko. Táhlo z nich pivo – a to nemluvím o něčem dalším, radši jsem nepátrala, o co asi šlo –, a páchli potem. Jednohlasně mi popřáli „krásný nový rok" a každý mi na tvář vlepil alkoholem nasáklý polibek. Docela mě brali, moje přítomnost na jejich území jim nevadila, podle nich jsem byla mnohem víc cool než jejich vlastní matky. Taky jsem byla o deset let mladší než ony.

„Mami, nemohla bys prosím tě odvézt…"

„Žádný problém, ale než pojedeme, řekněte mi, jestli jste to u Bastienů pořádně uklidili."

Radši jsem si tu spoušť ani nepředstavovala. Za nic na světě bych jim nesvěřila svůj dům. Vyměnili si spiklenecký pohled, který měl znamenat, že se ze všech sil snažili zahladit stopy po bujaré noci. A hlavně že se s tím všichni musí spokojit. Tak fajn, kluci! Pobaveně jsem zvedla oči k nebi.

Hodinu jsem hrála taxikářku a rozvážela synáčkovy kámoše po všech koutech města, než jsem se konečně vrátila domů.

„Máš hlad?" zeptala jsem nazelenalého Noéma, sotva jsme překročili práh.

„Ani ne."

Namáhavě jsem potlačila smích a zkrátila mu utrpení.

„Jdi se osprchovat, vyčisti si zuby a vyspi se, myslím, že to hodně potřebuješ."

Ani se nenamáhal s převlékáním.

„Jo, promiň."

Pocuchala jsem mu slepené vlasy.

„Pro dnešek ti dám pokoj, ale koukej se dát dohromady, než sejdeš dolů."

Než začal stoupat po schodech, vlepil mi na tvář polibek.

„Mami? A budeme dneska večer dělat náš projekt?"

Jen jsem se místo odpovědi zasmála. Než usnul, slyšela jsem ho ještě, jak telefonuje prarodičům a Paulovi. S ním se vždycky vybavoval celou věčnost.

Když Noé s nastávajícím večerem vylezl ze své nory a přisedl si ke mně na pohovku, bylo už všechno připravené pro náš novoroční rituál. Jako malému chlapečkovi jsem mu před lety vyrobila velkou tabuli s názvem *Projekt Noéma a mámy*. Tabule se vyvíjela stejně jako můj syn. Trůnila na plášti krbu. Od té doby, co trávil silvestra mimo domov, jsme spolu každé ráno na Nový rok při palačin-

kách vybírali fotografie, vzpomínky, lístky z koncertů a dostihů, jízdenky z vlaku nebo letenky, diplomy, zkrátka všechno, co pro nás mělo v uplynulých dvanácti měsících význam. Ze všeho jsem pak sestavila koláž. Letos padl náš výběr na lístek z koncertu skupiny Fauve, na který jsem vzala do Paříže Noéma a jeho čtyři kámoše: ochotně jsem se obětovala. Zůstávala jsem vzadu a jen jsem se dívala, jak se kluci vrhají do kotle, bylo to fantastické. Potom přišly fotky z prázdnin na Krétě, hlavně jedna z našeho výletu, kdy jsme strávili týden jenom spolu, další z pobytu v klubu, kde si vyzkoušel windsurfing a našel si spoustu kámošů… v tom týdnu jsme se sotva viděli. Také jsme přidali cenu za jeho první referát z filozofie, s nádherným tématem, za který dostal 4/20, ode mě pěkně vynadáno a od svého profesora blahopřání za originální úvahy.

Každý rok jsem si čím dál víc uvědomovala, jaké obrovské štěstí je mít syna. Tyhle okamžiky mi byly nesmírné vzácné, díky nim jsem zapomínala na každodenní shon, odsunovala stranou své chyby, omyly a všechny stinné stránky života.

Když jsme dokončili výběr a přilepili všechno na tabuli, chopil se jí Noé, pyšný jako páv, aby ji pověsil na zeď. Od té doby, co ji unesl sám, bez mé pomoci, to byl jeho úkol a bral ho velice vážně.

„Pojď se podívat, mami."

„Už jdu."

Samozřejmě jsme mohli být na svoji práci pyšní, ale nejvíc mě dojímalo, jak Noé nedokáže z tabule spustit oči. Přesto se mi letos hrdlo svíralo o něco víc než obvykle. Měla jsem dojem, že mě to vrhlo do minulosti. Čím byl můj syn dospělejší, čím víc se stával mužem, tím zřetelněji se projevovala jeho podobnost s otcem. Moje dojetí mu neuniklo.

„Nějakej problém, mami?"

Nikdy jsme o jeho otci nemluvili. Už takové dva roky se Noé odmítal o tom tématu bavit. Nijak to nevysvětlil, byl přesvědčený, že se s tím problémem vyrovnal. Jednala jsem podle toho, hlavně jsem nechtěla otáčet nožem v ráně.

„Vypadáš nějak divně," nedal se.

„Neodpočinula jsem si jako někdo…"

„Že už bys byla na oslavy moc stará?" poznamenal posměšně.

„Trochu úcty, chlapečku!" odsekla jsem se smíchem. „Jdu si lehnout."

„Já budu koukat na telku."

Přistoupila jsem k němu, objala ho a přitiskla k sobě. Nebránil se, tak jsem si to užívala.

„Mám tě ráda, Noé, a bude to tak vždycky, to si pamatuj."

„Já tě mám taky rád, mami."

„Dobrou noc."

Pustila jsem ho, usmála se a šla nahoru do svého pokoje. Ještě jsem se ohlédla a viděla, jak sebou hodil na pohovku s ovladačem v ruce. Ten pohled mi vrátil úsměv.

~ 2 ~

Každé pondělí jsem vezla Noéma do školy, byla to jediná chvíle v týdnu, kdy mi dovolil, abych zastavila před Corneillovým lyceem. Vyhovovalo mi, že se naše rozvrhy shodují.

„Hezkej den," pozdravil mě s rukou na dveřích auta, připravený vyskočit.

„Jak jsi na tom po prázdninách?"

„Je to dobrý, makal jsem doma, vždyť víš."

Štěstí že mám tak zodpovědného syna! Vždycky měl rád školu a bez problémů ji zvládal, nedělal tím pádem problémy ani mně, úkoly plnil, jak měl. Zato ovšem neměl Noé vůbec žádnou představu, co bude dělat příští rok. Protože nebyl důvod, proč by neudělal maturitu, mluvil o vysoké. „To je jedno na jakou vejšku půjdu, mami,

časem uvidím.“ Jeho nerozhodnost mě dokázala dost rozhodit. Předpokládal to a svěřil se s tím Paulovi dřív, než mluvil se mnou. Vždycky u Paula hledal radu, věděl, že mu může říct všechno bez autocenzury a že ho nečekají vyděšené reakce a extrémní zásahy. Taky si byl jistý, že bude mít v Paulovi mluvčího a zastánce. A taky že mu pomůže v každé situaci.

Zjevně se nemohl dočkat, až se setká s kamarády, a koukal na mě přes ten hrozný pramínek vlasů, co mu padal do obličeje.

„Můžu už jít?“

„Počkej!“

Náhle mě sevřela tíseň z toho, že odchází. Unikal mi. Stále víc.

„Máš dneska večer kytaru?“

„Jako každý pondělí! Děje se něco, mami?“

Nezapomněla jsem na jeho pravidelnou hodinu kytary, jen jsem ho chtěla ještě zdržet. Byla jsem čím dál sentimentálnější, což nebylo dobré pro něj ani pro mě.

„Ne, všechno je v pořádku. Tak už padej!“

Dobře jsem viděla, že má o mě obavy, snažil se mi to naznačit, ale neodvažoval se to říct přímo. Usmála jsem se na něj, abych ho uklidnila. Musela jsem se za každou cenu dát dohromady. Nějak si zaměstnat hlavu… Jak Noé rostl, lépe jsem chá-

pala, proč začala být moje sestra tak hyperaktivní, když jí děti vylétly z hnízda.

„Ahoj!“

Zabouchl dveře auta. Ve zpětném zrcátku jsem sledovala, jak otevřel kufr, vzal si z něj batoh a kytaru v obalu. Věděl, že ho pozoruju, usmál se na mě a vyrazil, aby se přidal ke své partě. Sluchátka Marshall kolem krku a nedbalá chůze adolescenta dělaly z Noéma správného frajera. Chvíli jsem ho pozorovala, jak se zdraví s kamarády v jazyce, který znají jen oni. Jak se smějí, líbají se na tvář s dívkami. Všimla jsem si jedné krásky s nesmělým výrazem. Noé si to neuvědomoval, ale tahle je do něj určitě zamilovaná. Můj syn byl oblíbený, ale přitom nepatřil k těm, kdo se výrazně projevují nebo naparují, ani k těm, kdo se snaží v lyceu být vidět a derou se za každou cenu dopředu. Necpal se do žádné zvláštní role, chtěl se jenom cítit dobře. Ale stejně ho každý znal a rád se s ním viděl. Se staženým hrdlem jsem na něj pořád zírala, patřil sem, byl ve svém světě, ve svém živlu. Asi vycítil, že jsem pořád tady, protože se otočil a vrhl na mě pohled, který znamenal: Mami, zmiz odtud! A tak jsem synáčka poslechla.

Jako každé pondělí jsem přišla do kanceláře první, ještě jsem rozdýchávala smutek z Noémova návra-

tu do školy a z nelítostného času. Naštěstí jsem zbožňovala svoji práci v téhle mediální agentuře, která byla zpočátku pouze fotografickým studiem. Vstoupila jsem do ní malými dvířky a netušila, kam mě to dovede. Jen jsem se tehdy rozhodla, že si budu vydělávat na živobytí.

V půlce těhotenství jsem přestala studovat užité umění v Paříži a vrátila se do Rouenu k rodičům. Rodina mě přesvědčovala všemi možnými, někdy i dramatickými prostředky, až mě konečně dostala domů. Máma plakala, ječela na mě do telefonu, otec mi hrozil trestem, jako kdybych byla malá holka, Anna mi přijela osobně sbalit zavazadla a Ludovic, který už byl jejím manželem a otcem dvou dětí, řídil jejich rodinný vůz. S těhotenským břichem jsem se znovu ocitla ve svém dětském pokojíku a nedokázala jsem se s tou situací vyrovnat. Nemohla jsem být závislá na rodičích a být pro ně zátěží. A tak jsem si hned začala hledat práci. Byla jsem posedlá potřebou vydělat si aspoň minimum a najít si nějakou díru k bydlení. Probírala jsem se inzeráty, byla jsem ochotná vzít jakoukoli práci, která by mi poskytla výdělek. Ale každý pohovor skončil odmítnutím. Kdo by taky vzal do práce těhotnou třiadvacítku na rozsypání, ne zrovna výmluvnou a ne úplně ve for-

mě. Rodiče mi neustále opakovali, že není žádný důvod ke spěchu, že u nich můžu zůstat, jak dlouho chci, dokud se neusadím v dobrých podmínkách. Pořád mi vtloukali do hlavy, že se musím starat nejen o sebe, ale o nás, což jsem absolutně nedělala. Kašlala jsem na své zdraví a hlavně na jeho zdraví. Skoro jsem nevycházela z domova, uzavírala se do sebe, vyhýbala se společnosti, svým bývalým kamarádkám z lycea jsem připadala jako mimozemšťan. Holky chodily ven, bavily se, měly před sebou celý život a plnou hlavu plánů. Já jsem byla v naprosto odlišné pozici: dělová koule bez budoucnosti. Občas jsem vycházela z domu, abych se nadýchala vzduchu a utekla před neklidným pohledem své rodiny, i když mi venku hrozily jiné, odsuzující pohledy lidí, které říkaly: Chudák holka, spustila se s prvním, kdo přišel. Stala jsem se pro okolí svobodnou matkou, a co víc, svobodnou matkou v měšťanské čtvrti v provinčním městě. Občas jsem měla chuť zaječet na ně, v jaké době vlastně žijí. Ale mlčela jsem, klopila oči a ignorovala pohrdavé narážky. Nechtěla jsem dělat problémy, mí rodiče už takhle museli snášet pomluvy. Jak mě vychovali, že jsem se vyspala s bůhvíkým, který mě hned zbouchnul a hned nato se ztratil? Přešli plynule z osob, s nimiž je víc než záhodno se stýkat, k osobám nezodpovědným,

které by mohly mít špatný vliv na okolí. Co když je to nakažlivé?

Jednoho dne jsem v pekařství chtěla uniknout drbům a zlým pohledům ostatních zákazníků, vystoupila jsem z fronty a četla si na vývěsce inzeráty. Uprostřed všech těch hledání dívek na hlídání a ztracených koček přitáhl moji pozornost jeden lístek. Utrhla jsem papírek a vyšla z obchodu bez chleba. Ruce se mi tak třásly, že jsem si lístek musela přečíst několikrát: *Fotograf hledá asistenta nebo asistentku na aranžování dekorací.* Konečně nade mnou někdo drží ochrannou ruku. Neztrácela jsem ani minutu, dokonce jsem to ani neřekla rodičům a zamířila na adresu uvedenou v inzerátu, abych se představila.

Půl hodiny nato jsem stála před poměrně sešlou budovou na nábřeží za *Halle aux Toiles*. Na chvilička mě přepadly obavy. Co když padnu do pasti? Myslela jsem na tátu a na Ludovika, kteří by mě popadli jako štěně a dovlekli zpátky domů, kdyby viděli, do čeho se chci pustit. Zahnala jsem své pochybnosti a podezření. Než jsem se vrhla do jámy lvové, podívala jsem se na sebe. Vystrojená jako maškara ve starém saku, které táta nosil na zahradu a já jsem v něm pěkně plavala, táhnoucí s sebou dítě, co mi rostlo v těle. Odmíta-

la jsem nechat si od něj dál kazit život, už takhle mě dost užírala zlost. Nevadilo mi, že si ubližuju, snažila jsem co nejvíc zamaskovat své břicho, stáhla jsem na poslední dírku pásek, který mi přidržoval těhotenské kalhoty, které mě sestra donutila nosit, a natáhla jsem si beztvaré triko. Dveře do studia se otevřely a stanul v nich asi třicetiletý chlápek s lehce prošedivělými vlasy a zpustošeným obličejem člověka, který právě vypil hektolitr něčeho mnohem silnějšího než vody. Bezděky jsem si ho podrobně prohlížela, zaznamenala jsem dříve atletickou figuru pod džínami spadlými na boky a špatně zapnutou bílou košilí. Byl to pěkný chlap, ale ve strašně zuboženém stavu. Jeho charisma mě okamžitě hluboce zasáhlo. Mohla jsem vzít nohy na ramena, ale jeho přímý pohled mi nedal na vybranou. Překročila jsem práh a vysvětlila mu, proč jsem přišla. Nechtěl vědět víc, jen se mě zeptal, jestli mám čas na zkoušku, a já řekla ano. Uvedl mě do velké místnosti. Byla tam spousta oken, takže dovnitř pronikalo světlo, což kontrastovalo s temnou atmosférou. Zbytek místnosti totiž tvořila hromada předmětů, fotografický materiál, projektory, reflektory, šaty a haldy papírů. Stopy jednoho života. Místnost odrážela osobnost svého majitele. Byla zpustošená.

„Vidíš tuhle lampu?“ zeptal se mě.

Skutečně jsem si všimla lampičky uprostřed toho příšerného bordelu.

„Udělej, co můžeš, aby zase svítila."

„Dobře."

„Dneska večer musím fotit a nesmím ztrácet čas."

V následující hodině jsem přemisťovala nábytek a pokoušela se vytvořit útulné prostředí. Hrabala jsem se ve všem, co jsem měla k dispozici. Vycházela jsem z principu, že můžu všechno použít. Po celý čas jsem na sobě cítila pohled toho chlápka, který vlekl své bosé nohy sem tam po studiu. Když už moje scénografie nabírala formu, vyzkoušel si světla, udělal pár zkušebních snímků, přičemž nepronesl ani slovo. Oznámila jsem mu, že je vše připravené, a on mě požádal, abych zůstala nablízku kvůli retuším. Zatímco pracoval, rozhlížela jsem se kolem sebe a prohlížela si jeho práce, nedbale postavené nebo položené u stěn. Byla jsem ohromená. Říkala jsem si, odkud asi přišel a jak se ocitl v Rouenu. Určitě si spletl nádraží a vystoupil na špatném místě. Párkrát mě požádal, abych něčím pohnula. Byla jsem opatrná, abych neporušila kompozici scény. Nic k tomu nepoznamenal. Jak odpoledne postupovalo, cítila jsem, že se mě zmocňuje únava, v břiše mě to dloubalo a dítě se hýbalo. Dávala jsem si pořádný pozor, abych k tomu muži

byla zády, když jsem si musela položit ruku na břicho, uklidnit dítě a utišit úzkost.

„Mám to!“ vybuchl najednou.

Ukázal v úsměvu všechny zuby. To už byl jiný muž než před chvílí. Najednou měl zase barvu a vypadal na svých třicet. Potvrdilo mi to domnění, že se za ním ženy otáčejí, ale také mě zasáhl jeho nakažlivý úsměv.

„Díky, Reine, zachránila jsi mě. Přijď zase zítra ráno v deset, sepíšeme tvoji pracovní smlouvu.“

Překvapením jsem přišla o řeč.

„Pořád pro mě chceš pracovat?“ zeptal se neklidně.

„No jasně!“

„Geniální! Tak teď můžeš domů.“

„Takže zítra…“

„Paul, jmenuju se Paul.“

Vzala jsem si v koutě místnosti tašku a zamířila k východu, ještě pořád jsem nevěřila tomu, že mám práci, která se mi bude líbit. Vlastně to bylo zaměstnání mých snů.

„Počkej chviličku.“

Řekla jsem si, že je to moc krásné, než aby to byla pravda. Postavila jsem se k němu obličejem. Zvážněl. Nejdřív si váhavě položil prst na ústa, potom ho rozpačitě namířil na moje břicho. Pohledem jsem probodla toho malého vetřelce.

„Kdy to bude?“

Vzdychla jsem jako holka, kterou jsem vlastně ještě byla.

„Dělala jsi sice, cos mohla, abys to skryla, ale já mám dvě děti a spolehlivě poznám těhotnou ženu. Tak co?“

„Jsem v sedmém měsíci.“

Ve tváři se mu objevil neklid.

„Nejsi moc ve formě… Kde žiješ? Máš všechno, co potřebuješ?“

Chvilku si myslel, jak mi později přiznal, že žiju na ulici. Musím říct, že jsem opravdu vypadala zanedbaně. Byla jsem mrtvolně bledá, hubená až strach, a to nemluvím o tom, čemu jsem v té době říkala *výčnělek*.

„Jenom potřebuju práci! Nechcete mě přijmout?“

„O tom nemluvím… Jen musím vědět, jestli nastoupíš do práce, až porodíš, nebo mě necháš ve štychu.“

„Samozřejmě že nastoupím! Chci pracovat, dokud to půjde, a pak zase co nejdřív začít.“

Usmál se koutkem úst, což bylo moc půvabné a nebyl v tom výsměch. Jen pobavení.

„Ale snaž se prosím tě neporodit tady.“

Oplatila jsem mu úsměv.

„Slibuju!“

O dva měsíce později unikl Paul o chlup roli porodní báby, když mi praskla voda ve studiu přímo uprostřed fotografování. Odvezl mě na kliniku Belvédère a oznámil to mým rodičům.

Uplynulo osmnáct let a já jsem se stala jeho společnicí. Jeho druhým já. Znala jsem všechna jeho tajemství a on znal moje. Paul měl kliku. Ve dvaceti letech byl fotografickým géniem s nesporným talentem, pracoval pro největší pařížské agentury specializované na dekoratérství, odtud plynul jeho výrazný vkus pro umění a design. Byl schopný udělat snímek značkového křesla Starck uprostřed džungle! Vydělal peníze, hodně peněz. A procestoval skoro celý svět. V mladickém opojení se oženil se starší ženou a měl s ní děti, přitom ovšem nezměnil svůj způsob života. Všechno se mu dařilo. Nevšiml si varovných signálů a bylo pro něj překvapením, když jeho manželka požádala o rozvod a jako důvod uvedla jeho neuspořádaný životní styl. Stejně argumentovala, když šlo o to, aby děti byly svěřeny do její péče. Paul tehdy propadl hluboké depresi a nebyl vůbec schopný tvůrčí práce. Pokusil se vyjít z pekelné spirály, do níž upadl, tím, že se postaví na vlastní nohy a zařídí si vlastní studio. Ve dvaatřiceti letech zažil velký ústup ze slávy: po dokonalém úspěchu přišlo velké rozčarová-

ní. Vybral si Rouen kvůli směšným cenám nájmů a blízkosti Paříže. Byl přesvědčený, že když bude mít nižší ceny než jeho pařížští kolegové, přitáhne mu to bohaté zákazníky. Neuspěl, navíc už přes tři měsíce hledal asistenta a pořád nemohl najít vzácnou perlu. Byl zvyklý na dokonalost, měl strašlivě přehnané požadavky na sebe i na osoby ve své blízkosti. Nikdo nebyl na takové výši, jakou si představoval. Měl samozřejmě ještě několik zakázek, ale byl sám a ne zrovna ve své kůži, a tak pro něj bylo obtížné je splnit. Rád říkával, že kdybych se u něj tehdy neobjevila, neví, co by se s ním stalo.

Dnes jsme byli oba daleko od oné ponuré životní etapy. Tři roky poté, co mě přijal, jsem si vzala na starost veškeré dekorace, byla jsem jeho asistentka, dekoratérka, Paulův švýcarský nůž. A Noé byl stále se mnou. Můj syn strávil první léta svého života ve fotografickém ateliéru, tam udělal své první krůčky, tam jsem objevila jeho první zoubek, tam pronesl své první slovo a poprvé mi řekl „mami". S Paulem si mohl dělat, co chtěl, věšel se mu na nohy, zatímco pracoval, hrabal se mu ve fotografickém materiálu a Paul mu nikdy nevynadal.

Paul se mi před očima změnil, opět se z něj stal muž, jakým byl předtím. Životní zkoušky ho zocelily, byl teď tvrdší, jako všichni, koho osud skřípl.

Vzpamatoval se, znovu začal sportovat, omezil pití. Ale hlavně nepřetržitě pracoval pro svou mediální agenturu. Pochopil, že nestačí jen dodat svým fotografickým uměním význam nabízeným produktům, ale že musí také upozornit na ty, kdo za výrobky stojí. Během svých bláznivých let, kdy jen cestoval, viděl celou zemi a hlavně spoustu starých podniků, které chátraly, i když toho mohly ještě tolik nabídnout. A tak ho napadlo, že bude vyprávět příběh lidí, kteří tyto podniky řídí, aby mohli dál žít ze svého know-how. Když šel Noé do školy, přibral mě Paul do svého projektu, abych myslela na něco jiného než na to, jak se mi po synovi stýská. I když jsem o reklamě a marketingu neměla ani ponětí, důvěřoval mi. Ale hlavně neměl strach z něčeho nového, rád riskoval. Umělec, kterého měl stále v sobě, a obávaný obchodník, jímž se stával, se nádherně doplňovali.

Učila jsem se za pochodu a velmi rychle jsem do toho vplula. Nadchla mě nová kreativita a strašně ráda jsem propagovala Paulovy nápady a jeho kvalitní práci. Rozšířil pole působnosti z Rouenu na celou Francii. Vyhledával skomírající podniky a představil se jim jako jejich poslední šance před vyhlášením bankrotu. Když se mu podařilo navázat kontakt, sešli jsme se s majiteli, vedoucími podniku nebo s těmi, kteří ho převzali. Paul

nadevše miloval všechny, kdo znali staré výrobní postupy, fascinovaly ho zapomenuté značky, které jsme všichni dosud měli v paměti. Obdivoval řemeslníky, kteří chtěli vrátit život mizejícím předmětům. Seznámili jsme se se zaměstnanci a se zástupci organizací, které mohly zasáhnout ve prospěch podniku. Vyslechli jsme je, nechali je mluvit o jejich vášni pro řemeslo. Se všemi informacemi, které jsme si zaznamenali, jsme se snažili vdechnout podniku duši, vytvořit příběh a vyprávět ho, abychom všechny zainteresované povzbudili a znovu dostali do hry.

Po několika letech, kdy jsem zastupovala svého šéfa, mi Paul nabídl, abych se stala jeho společnicí. On měl v té věci jasno, navrhl mi to, protože mě měl rád, a zároveň mi tím děkoval za to, s jakým nasazením jsem se věnovala práci. Chtěl ocenit mé schopnosti, které mu podle jeho slov umožnily „dostat se tam, kde je". Nabídku jsem přijala, dostal mě svým nadšením a tím, jak mi důvěřoval. Od chvíle, kdy jsem nastoupila do zaměstnání a narodil se Noé, jsem byla spíš mravenec než cikáda – ze strachu z budoucnosti jsem spíš šetřila než rozhazovala –, a teď jsem mohla i já po jeho boku riskovat a investovat do naší agentury. Společně ruku v ruce jsme podnikali, dře-

li jako cvoci a měli z práce nevýslovnou radost. Studio čtyřnásobně narostlo, před třemi lety jsme se v Rouenu přestěhovali na levý břeh do blízkosti hangárů, velkých skladů, které se postupně zase stavěly na nohy. Sídlili jsme v horním poschodí budovy s výhledem na Seinu a na doky. Na jedné straně bylo fotografické studio, na druhé jeho kancelář, moje kancelář a prostor, který byl hotovou líhní myšlenek. Během let si Paul kolem sebe vybudoval tým, který pravidelně obohacoval o další zajímavé členy. Měl v něm redaktora, grafika, webmastera, šéfa projektů, asistentku a dalšího fotografa. Své služby poskytoval jen největším klientům nebo takovým, jejichž činnost ho zvlášť zajímala. Jakmile šlo o manuální práci, byl Paul ve svém živlu. Strašně rád fotografoval ruce, obličeje skloněné nad pracovním stolem, lidi při práci, kteří vyprávěli příběhy. Naprosto ho zaměstnával rozvoj *Hangáru*, jak jsme naši agenturu nazvali. Líbilo se mu vytvářet a rozšiřovat síť společenských kontaktů. To je výhoda šéfa podniku, říkal mi, když u sebe objevil netušený talent pro společenské styky. Paul měl jen velmi málo volných večerů, neustále byl na nějaké večeři, schůzi nebo koktejlu. Dokonce se zapsal do enologického klubu. Sice mu bylo fuk, jestli pije bordeaux nebo burgundské, ale potkával se tam s lidmi, rozdával

roztomilé úsměvy a navštívenky. Já jsem zasahovala následně a pracovala v jeho stínu, abych lépe upevnila styky s klienty.

Klientela se stále rozšiřovala. Věnovali jsme se podnikům v potížích, ale také těm, jimž se dařilo dobře, ale chyběla jim duše a příběh. Vytvořili jsme si solidní pověst a klienti na nás čekali, i když lhůty byly dost dlouhé. A jak předpovídal můj společník, v náš prospěch hrálo to, že jsme měli nižší tarify než velké pařížské agentury. Navíc jsme poskytovali velmi osobní přístup ke klientovi, měli jsme obrovské studio, kde jsme mohli přijmout kohokoli a cokoli (dokonce i zvířata – nikdy nezapomenu na akci, kdy Paulovi přivedli ze zoo v Clères dva klokany). A tak jsme lovili i velké ryby.

Dnes ráno jsem se postavila před obrovské prosklené stěny své kanceláře, abych si vypila kávu. Pohlcoval mě pohled na šedivou Seinu a oblohu tak nízkou, jako by chtěla s řekou splynout. Dopřávala jsem si poslední čtvrthodinku oddechu, než se pustím do práce.

„Ahoj, Reine!“

Paul právě dorazil. Hrabal se v kuchyni a připravoval si své nechutné rozpustné kafe, které se mi ustavičně pokoušel vnutit. Vynalezl si svoji originální směs, bylo to prý náramně šik, ale já jsem

mu vyčítala, že je to vrchol snobismu. Za necelé dvě minuty se ke mně přidal s hrnkem v ruce. Spontánně jsem mu zabořila obličej do ramene a on mě volnou rukou objal kolem pasu.

Milovala jsem Paula. Stejně jako on miloval mě. Pravidelně jsme si to říkali, ale nebyl v tom ani náznak dvojznačnosti, všechno bylo naprosto průzračné. Pro naše okolí to byla podivná, poněkud nedefinovatelná forma lásky. Pro nás to bylo normální a přirozené, pojilo nás přátelství na život a na smrt, byli jsme nerozluční. Mluvili jsme spolu o všem, neexistovalo žádné tabu, žádná zdrženlivost. Jeden druhému jsme byli oporou, důvěrníkem, partnerem, svým způsobem byl on moje druhá polovička a já jeho. Byl zoufalý z mých žalostných milostných vztahů nebo z toho, že nebyly žádné. Rozesmával mě těmi svými, které byly kolikrát až neuvěřitelné. Když se zaměřil na nějakou ženu, choval se k ní s vyváženou směsí lhostejnosti a zájmu, hrál si s ní jako kočka s myší. Šikovně uplatňoval svůj styl bezstarostného dandyho, choval se jako sportovní padesátník s vlasy pepř a sůl a využíval – někdy dokonce zneužíval – pohledu svých krásných očí stále podbarvených melancholií. Se svým výrazem nedbalého a kultivovaného svůdníka měl Paul u ženského pohlaví skutečně úspěch. Myslím, že se nikdy úplně nevzpamato-

val ze svého rozvodu. Byl přelétavý, střídal jednu ženu za druhou, nezavazoval se, neriskoval další trápení. To byl důsledek nešťastného konce jeho manželství.

„Copak se děje?“ zašeptal mi do ucha.

„Nic, všechno je v pořádku.“

„Ale no tak! Tohle na mě nehraj! Snad si nemyslíš, že se s takovou odpovědí spokojím! Už na silvestra jsi byla mimo… A dneska to není lepší. Když kouříš už ráno, znamená to, že nejsi ve své kůži, nepopírej to, šlukuješ jako fabrika.“

Udusila jsem lehký smích, abych zamaskovala, jak mě dojímá jeho zájem a pozorovací talent.

„Mám jen trochu depresi, nic víc…“

Odtáhla jsem se od něj. Cítila jsem, jak jsem směšná s tou přetrvávající melancholií při pomyšlení na to, že Noé už brzy vyletí z hnízda.

„Reine!“ zabručel vlídně.

„Jdu makat,“ oznámila jsem a zamířila ke své kanceláři.

„Letošek pro tebe nebude lehký, znám tě. Špatně se vyrovnáváš s tím, že ti Noé dospívá, a upřímně řečeno, v příštích měsících toho bude až až. Tikají ti hodiny. Přiznej to…“

Zastavila jsem se. Paul vždycky dokázal všechno přesně pojmenovat.